

Boende med konsekvens – en ESO-rapport om etnisk bostadssegregation och arbetsmarknad

Lina Aldén & Mats Hammarstedt

Bakgrund

- År 2016 är mer än 1,5 miljoner personer, eller ca 16 procent av den totala befolkningen som bor i Sverige, födda utomlands.
 - Andelen personer med utländsk bakgrund är därmed något högre i Sverige än genomsnittet i samtliga OECD-länder.
- År 2015 sökte drygt 160 000 personer asyl i Sverige.
 - Antalet asylsökande förväntas ligga på höga nivåer även under de närmaste åren.
- Sverige står inför utmaningen att ett stort antal nyanlända utrikesfödda ska hitta arbete och bostad i landet.

Syfte

- Studera hur den etniska boendesegregationen i Sveriges 10 största kommuner (Stockholm på länsnivå) ser ut och hur den har utvecklats under 2000-talet.
 - Studera olika grupper av utrikes födda.
- Studera i vilken utsträckning den etniska boendesegregationen förklaras av demografiska och socioekonomiska faktorer.
 - Demografiska faktorer: ålder, kön och familjesituation
 - Socioekonomiska faktorer: utbildning och inkomst
- Studera i vilken utsträckning den etniska boendesegregationen *samvarierar* med utrikes föddas sysselsättning och arbetsinkomster.
 - Studera olika grupper av utrikes födda.

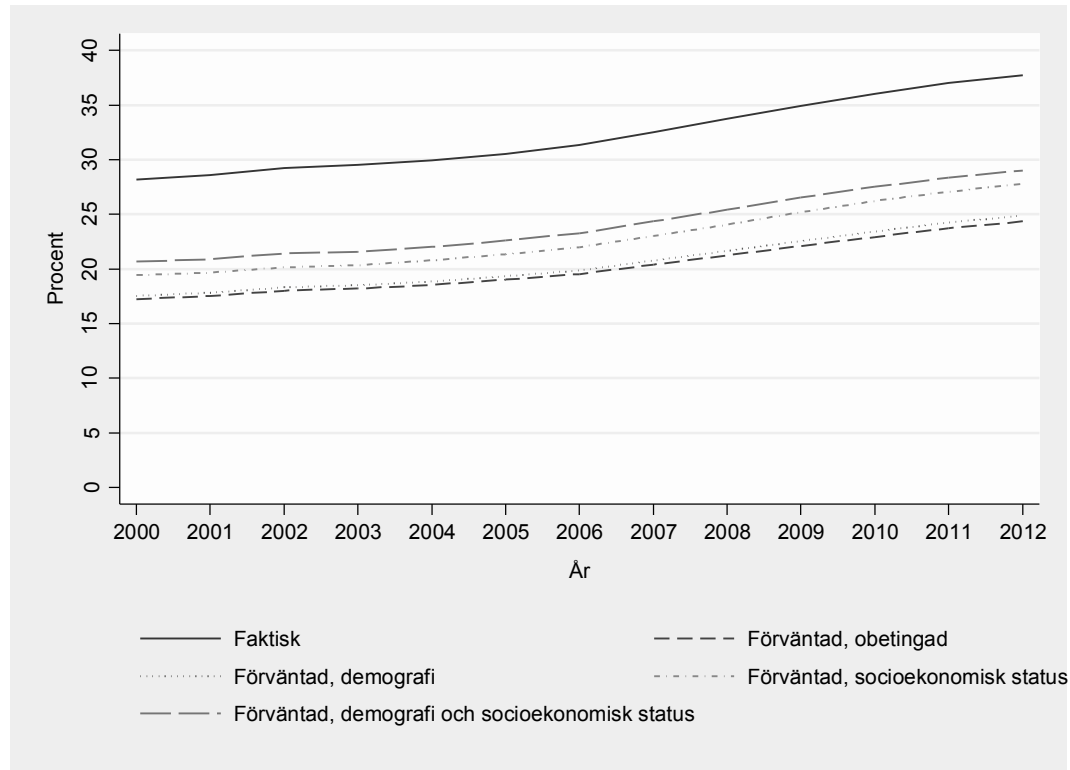

Hur mäts boendesegregationen?

- Exponeringsansats:
 - Den faktiska andelen utrikes födda grannar ställs i relation till den förväntade andelen utrikes födda grannar i en given kommun.
 - *Faktisk exponering* = den genomsnittliga andelen utrikes födda grannar en individ möter i sitt bostadsområde i en given kommun.
 - *Förväntad exponering* = andelen utrikes födda i kommunen.
 - Kvoten mellan den faktiska och den förväntade andelen visar graden av *överexponering* eller *underexponering*.
 - Överexponering om kvoten är större än 1.
- Observera att ett ökat antal utrikes födda i en given kommun inte per automatik leder ökad boendesegregation.
 - Avgörande är hur inrikes och utrikes födda bosätter sig inom kommunen.

Boendesegregationen har inte förändrats de senaste åren

Figur 5.3: Faktisk och förväntad exponering bland utrikes födda 2000-2012

Stora skillnader mellan olika grupper (1)

- Utrikes födda från Afrika och Mellanöstern exponeras i högre grad mot utrikes födda grannar än övriga grupper.
- Utrikes födda från Afrika och Mellanöstern bor i större utsträckning nära sina landsmän.

Grad av överexponering

	Överexponering mot andra utrikes födda		Överexponering mot den egna gruppen	
	2000	2012	2000	2012
Utrikes födda	1,6	1,6	2,4	2,6
Mellanöstern	2,0	1,9	4,2	3,8
Afrika	2,1	2,0	3,6	4,8
Inrikes födda	0,9	0,8	-	-

Stora skillnader mellan olika grupper (2)

- Utrikes födda från Afrika och Mellanöstern exponeras i högre grad mot utrikes födda grannar än övriga grupper.
- Utrikes födda från Afrika och Mellanöstern bor i större utsträckning nära sina landsmän.
- Utrikes födda från Afrika och Mellanöstern äger i mindre utsträckning än övriga sina bostäder.
 - Det gäller även personer som har bott i Sverige i mer än 15 år.

Andel i olika boendeformer

Födelseland	Egna hem	Bostadsrätt	Privat hyresrätt	Allmännyttan	Övriga hyresrätter	Övrigt
Sverige	37,2	32,0	13,2	12,9	4,2	0,4
Norge	37,2	33,3	11,4	13,5	4,1	0,5
Tyskland	33,4	30,8	14,3	14,0	6,7	0,9
Irak	10,1	12,9	20,2	50,1	6,4	0,2
Iran	18,3	32,6	11,9	28,9	7,9	0,4
Syrien	19,0	15,4	19,7	42,3	3,3	0,2
Turkiet	20,9	24,3	15,9	34,5	4,3	0,2
Etiopien	6,5	17,8	16,4	50,8	7,6	0,8
Somalia	0,9	4,3	17,1	70,8	6,4	0,5

Andel som äger sin bostad (egna hem/bostadsrätt) efter mer än 15 år i Sverige

	Afrika		Mellanöstern		Västeuropa	
	15-20 år	>20 år	15-20 år	>20 år	15-20 år	>20 år
Invandringsår 1980 eller tidigare		0,31		0,38		0,62
1980-1985	0,21	0,26	0,29	0,37	0,55	0,60
1986-1990	0,15	0,25	0,32	0,46	0,58	0,63
1991-1995	0,18		0,37		0,64	

Frivillighet och ofrivillighet i boendesegregationen

- Inslag av frivillighet finns genom att vissa grupper väljer att bosätta sig nära utrikes födda från den egna gruppen.
 - Gäller främst personer födda i Afrika och Mellanöstern.
- Tecken på ofrivillighet:
 - Resurssvaga grupper, såsom personer födda i Afrika och Mellanöstern, lever i hög utsträckning nära andra resurssvaga grupper.
 - Hög arbetslöshet och låga arbetsinkomster
 - Avsaknad av information
 - Sämre tillgång till sociala nätverk
 - Sämre tillgång till finansiellt kapital
 - Förekomst av etnisk diskriminering på bostadsmarknaden.

Segregationen samvarierar med arbetsmarknadsutfall

- Sannolikheten att vara sysselsatt och arbetsinkomster för utrikes födda samvarierar negativt med andelen utrikes födda grannar.
 - Grupper med en hög andel sysselsatta och höga arbetsinkomster tenderar att ha en låg exponering mot utrikes födda grannar.

Ranking arbetsinkomst, sysselsättning och exponering

Födelseland	Rang arbetsinkomst			Rang andel sysselsatta			Rang exponering		
	2000	2005	2012	2000	2005	2012	2000	2005	2012
Sverige	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Norge	2	2	2	3	2	2	3	2	2
Tyskland	4	4	4	6	6	6	4	4	4
Irak	20	20	20	21	20	20	20	20	20
Iran	14	13	12	15	13	13	12	12	9
Syrien	19	19	18	18	18	16	19	19	19
Turkiet	18	18	16	16	15	15	18	18	18
Etiopien	11	12	14	11	9	8	17	17	17
Somalia	21	21	21	20	21	21	21	21	21

Segregationen samvarierar med arbetsmarknadsutfall

- Sannolikheten att vara sysselsatt och arbetsinkomster för utrikes födda samvarierar negativt med andelen utrikes födda grannar.
 - Grupper med hög andel sysselsatta och höga arbetsinkomster tenderar att ha en låg exponering mot utrikes födda grannar.
- Den etniska boendesegregationen och utrikes föddas position på arbetsmarknaden är två processer som förstärker varandra.
 - Boende → tillgång till nätverk → utfall på arbetsmarknad → boende → ...

Åtgärder krävs på bostads- *och* arbetsmarknaden (1)

- Åtgärder på bostadsmarknaden:
 - Ökat utbud av bostäder med olika upplåtelseformer
 - Social blandningspolitik har på sikt förutsättningar att minska boendesegregationen
 - Fortsatt arbete mot diskriminering på bostadsmarknaden
 - Forskning visar att fri bosättning är att föredra.
 - Frågan bör dock studeras på nytt med data över dagens utrikes födda befolkning.

Åtgärder krävs på bostads- *och* arbetsmarknaden (2)

- Åtgärder på arbetsmarknaden:
 - Asylprocessen måste bli mer effektiv
 - Tiden till första jobbet måste kortas ner
 - Fortsatt arbete med traditionella integrations- och arbetsmarknadspolitiska åtgärder
 - Förbättra systemet för kompletterande utbildning och validering av utländska utbildningar
 - Arbete mot diskriminering på arbetsmarknaden

Åtgärder krävs på bostads- *och* arbetsmarknaden (3)

- Åtgärder på arbetsmarknaden (forts.):
 - Satsning på jobb till utrikes födda med låg utbildning
 - Lägre ingångslöner för personer med låga kvalifikationer
 - *men* med möjlighet till lönekarriär
 - Fler jobb med lägre kvalifikationsnivå
 - Observera att för låga löner stänger ute personer från bostadsmarknaden

Tack!

